

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 42 hallituksen esityksestä laiksi teurasruhojen punnituksesta annetun lain kumoamisesta

Eduskunta on 27 päivänä tammikuuta 1995 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 363.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina nuorempi hallitussihteeri Maria Teirikko maa- ja metsätalousministeriöstä, jaostopäällikkö Timo Mikkilä Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitosta, agronomi Tage Ginström Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbundista, toimitusjohtaja Markku Raevuori Lihateollisuuden tutkimuskeskuksesta, sihteeri Eeva-Riitta Wirta Suomen Teurastamoeläinlääkäriyhdistyksestä sekä hankintajohtaja Heikki Väänänen Osuusteurastamo Karjaportista.

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan kumottavaksi teurasruhojen punnituksesta annettu laki. Laki sisältää säännökset niistä menettelytavoista, joiden mukaan teurastamossa teurastetun eläimen ruho on punnittava. Punnitustulos määrää lain mukaan teuraseläimen kauppahinnan silloin, kun hinta määräytyy teurasruhon painon mukaan. Lakia sovelletaan naudan, sian, lampaan, vuohen ja hevosen ruhojen punnitsemiseen. Lain nojalla on annettu muun muassa säännökset toiminnan viranomaisvalvonnasta.

Kumottavaksi ehdotetun lain korvaavat Suomessa Euroopan unionin (EU) jäsenyyden johdosta voimaan tulleet Euroopan yhteisöjen (EY) naudan-, sian- ja lampaanruhojen luokitusta koskevat asetukset. Asetukset sisältävät säännöksiä teurasruhojen luokitusasteikoista, viimeistelystä ja punnituksesta. Merkittävimmat muutokset Suomen nykyiseen lainsäädäntöön verrattuna koskevat EUOP-luokituksen virallista käyttöönottamista sekä punnituksen yhteydessä tehtävää kuumapainovähennystä.

Suurin osa EY:n ruholuokitusta ja punnitusta koskevista säännöksistä sisältyy suoraan asianomaisiin EY:n asetuksiin. Asetukset edellyttävät

kuitenkin eräiltä osin myös kansallista sääntelyä ja osa säännöksistä on jätetty kansallisesti päätettäväksi. Tällaiset säännökset annettaisiin ehdotuksen mukaan maa- ja metsätalousministeriön päätöksillä Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta annetun lain nojalla. Mainitun lain nojalla järjestettäisiin myös toiminnan viranomaisvalvonta.

EY:n teurasruhojen luokitusta koskevat asetukset eivät koske hevosia eivätkä vuohia. Näiden eläinten ruhojen punnitus, joka on määrältään hyvin vähäistä, ei edellytä myöskään kansallista sääntelyä eikä viranomaisvalvontaa. Vastaisuudessa hevosten ja vuohien laatuluokituksesta ja punnituksesta voitaisiin sopia käytännössä tuottajan ja teurastamon välillä.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Valiokunnan kannanotot

Hallituksen esityksestä ilmenee, että suurin osa EY:n kokoluokitusta ja punnitusta koskevista säännöksistä sisältyy suoraan asianomaisiin EY:n asetuksiin. Siltä osin kuin asetukset edellyttävät kansallista sääntelyä tai asiat on jätetty kansallisesti päätettäväksi esityksessä ehdotetaan annettaviksi maa- ja metsätalousministeriön päätökset Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta annetun lain nojalla. Mainitun lain nojalla järjestettäisiin myös toiminnan viranomaisvalvonta.

Valiokunta toteaa, että viimeksi mainitun lain nojalla valvonnassa voidaan käyttää apuna lain 3 §:n 2 momentissa lueteltuja tahoja, muun muassa maa- ja metsätalousministeriön alaisia virastoja ja laitoksia, maaseutuelinkeinopiirejä, kuntien maatalousviranomaisia sekä maatalous- ja puutarha-alan yhteenliittyviä. Hallituksen esityksen mukaan tarkoituksena on, että valvontaviranomaisena teurasruhojen luokituksessa toimisi eläinlääkintä- ja elintarvikelaitos, jonka

palveluksessa olevat tarkastuseläinlääkärit suorittaisivat käytännön valvonnan. Valiokunnan saamasta selvityksestä on toisaalta käynyt ilmi, ettei tällä lakiehdotuksen perusteluihin sisältyvällä lausumalla ole kuitenkaan haluttu lopullisesti vahvistaa valvontaa suorittavia viranomaisia tai valvonnan järjestämisen muotoja, vaan niistä on mahdollista päättää asian jatkovalmistelussa. Useat asiantuntijatahot ovat todenneet valiokunnalle pitävänsä välttämättömänä, että teurasruhojen luokituksen valvonnassa käytetään edelleen hyväksi luokitustoimikuntaa, joka tällä hetkellä valvoo sopimusperusteisena käytössä olevaa luokitusjärjestelmää. Luokituksen käytännön valvonnan suorittavat Lihateollisuuden tutkimuskeskuksen palveluksessa olevat tarkastajat. Asiantuntijoiden mukaan järjestelmä on toiminut hyvin. Luokitustoimikunnalla ja valvontaa suorittavilla tarkastajilla on toiminnan edellyttämä ammattitaito, joka tarkastuseläinlääkäreiltä sen sijaan ainakin ensi vaiheessa puuttuisi. Asiantuntijoiden taholta on myös todettu, että tarkastuseläinlääkärien määrää teurastamoissa jouduttaisiin huomattavasti lisäämään, mikäli luokituksen valvonta määrättäisiin heidän tehtäväkseen. Tästä aiheutuisi suoranaisia lisäkustannuksia.

Helsingissä 8 päivänä helmikuuta 1995

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja S-L. Anttila, jäsenet Kalli, Koski, Lahikainen, Polvinen, Pulli-

Valiokunta edellyttääkin teurasruhojen luokituksen valvonnan järjestämistä siten, että valvonnassa käytetään hyväksi luokitusjärjestelmää nykyisinkin valvovaa luokitustoimikuntaa. Valvonta tulee tältä osin järjestää mikäli mahdollista EY:n maatalouspolitiikan yleisen täytäntöönpanolain nojalla. Mikäli valvonnan järjestäminen edellyttää erityislakia, sitä koskeva hallituksen esitys tulee antaa eduskunnalle erikseen.

Asiantuntijataholta on kiinnitetty huomiota siihen, että uudet säännökset johtanevat kahden prosentin kuumapainovähennyksen käyttöönottoon teuraiden punnituksessa. Vähennyksen tekeminen alentaa ruhosta saatavaa kokonaishintaa. Valiokunta katsoo, että järjestelmän muutoksesta johtuen ruhon hinnoittelussa on tehtävä vastaavan suuruinen korotus.

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää lakiehdotusta tarpeellisenä ja puoltaa edellä esitetyin huomautuksin sen hyväksymistä sellaisenaan.

Valiokunta ehdottaa kunnioittaen,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

ainen, Rajamäki, Riihijärvi, Saario, Saastamoinen ja Westerlund sekä varajäsen Mölsä.